

KONCERTNA POSLOVALNICA

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

DVORANA UNION, MARIBOR, 18. APRIL 2012, OB 19.30
KOMORNI CIKEL 2011/2012, 5. ABONMAJSKI KONCERT

CHRISTIAN GERHAHER, bariton
GEROLD HUBER, klavir

PROGRAM JE OMOGOČILA MESTNA OBČINA MARIBOR. KONCERT JE PODPRLO MINISTRSTVO ZA KULTURO REPUBLIKE SLOVENIJE.

www.nd-mb.si

MARIBOR2012
Evropska prestolnica kulture

Franz Schubert (1797–1828)

An den Mond in einer Herbstnacht, D 614 (Aloys Wilhelm Schreiber) / *Mesecu v jesenski noči*

Hoffnung, D 295 (Johann Wolfgang von Goethe) / Upanje

Im Jänner 1817 (Tiefes Leid), D 876 (Ernst Schulze) / *Januarja 1817 (Globoka bol)*

Abschied, D 475 (Johann Mayrhofer) / *Slovo*

Herbst, D 945 (Ludwig Rellstab) / *Jesen*

Über Wildemann, D 884 (Ernst Schulze) / *Nad mestom Wildemann*

Der Wanderer, D 649 (Friedrich von Schlegel) / *Popotnik*

Der Wanderer an den Mond, D 870 (Johann Gabriel Seidl) / *Popotnik mesecu*

Der Zwerg, D 771 (Matthäus von Collin) / *Pritlikavec*

Abendstern, D 806 (Johann Mayrhofer) / *Zvezda večernica*

Im Walde, D 834 (Ernst Schulze) / *V gozdu*

* * *

Nach einem Gewitter, D 561 (Johann Mayrhofer) / *Po nevihti*

Der Schiffer, D 694 (Friedrich von Schlegel) / *Mornar*

An die Nachtigall, D 196 (Ludwig Christoph Heinrich Hölty) / *Slavčku*

Totengräber-Weise, D 869 (Franz von Schlegel) / *Grobarjeva pesem*

Frühlingsglaube, D 686 (Ludwig Uhland) / *Pomladna vera*

Nachtviolen, D 752 (Johann Mayrhofer) / *Nočnice*

Abendlied für die Entfernte, D 856 (August Wilhelm von Schlegel) / *Večerna pesem za oddaljeno*

Wehmut, D 772 (Matthäus von Collin) / *Otožje*

Der Strom, D 565 (anon.) / *Reka*

Der Hirt, D 490 (Johann Mayrhofer) / *Pastir*

Lied eines Schiffers an die Dioskuren, D 360 (Johann Mayrhofer) / *Mornarjeva pesem Dioskuroma*

Nachtgesang, D 314 (Ludwig Gotthard Kosegarten) / *Nočna pesem*

Der Sänger am Felsen, D 482 (Karoline Pichler) / *Pevec na skalah*

V začetku 19. stoletja je Franz Schubert bistveno spremenil pojem samospeva. Samospev druge polovice 18. stoletja je temeljil na nekakšni homofoniji, kjer je dominiral pevski glas s svojo melodijo, medtem ko je klavir to melodijo podpiral in zapolnjeval harmonske vrzeli. Takšno spremljano enoglasje je Schubert hotel razširiti: ustvaril je samospev v tradiciji polifonije, kjer v enem glasbenem stavku nastopa več enakovrednih glasov. Samospev tako ni bil več le glas s klavirsko spremljavo. Spremljava je postala enakovreden, bistveni del glasbe, ki vanjo vnaša svoje elemente in vpliva tudi na vokalno linijo; klavir in vokal sta enako pomembna partnerja v raznovrstnih dialogih, pri čemer lahko glasbeno vsebino komentirata vsak po svoje, se med seboj bojujeta ali pa strinjata. Samospevi, ki jih je Schubert napisal kar okrog 600, so z njim postali velike umetnine v malem, zgoščeni utrinki ustvarjalne moči, ki so se po pomenu in kvaliteti mirno kosali s katerokoli sonato ali simfonijo.

Schubertovi samospevi so značilni otroci svojega časa. Skladatelj jih ni pisal zaradi kakšnih posebnih namenov, tudi ne za zabavo ali razvedrilo, in tudi po tem se razlikujejo od tovrstnih del iz 17. in 18. stoletja. Schubertovi samospevi presegajo domet praktične uporabnosti. V tem pogledu so avtonomna umetnost, ki je nastala iz nekakšne demonične sile, potrebe po ustvarjanju. Postavljeni so bili v ozek krog poslušalcev (še le nato so šli med širše občinstvo), ne da bi si skladatelj zastavljal vprašanje, kako in ali bodo v svetu sploh (pre)živel. Zmožnosti amaterskih pevcev so Schubertovi samospevi obenem daleč presegali, poklicnih pevcev, ki bi posegali po njih, pa je bilo malo. V ožjem krogu je Schubert svoja dela zagotovo izvajal, toda v javnosti je bil prvi njegov samospev predstavljen šele leta 1819, prvi natis samospeva pa je doživel šele leta 1821.

Širše občinstvo je Schubertove samospeve spoznalo in sprejelo šele preko klavirskih transkripcij

Franza Liszta in z izobraženimi pevci, ki so zmogli pokazati pravo kakovost teh del. Neznani dunajski skladatelj je tako dolgo veljal zgolj za očarljivega miniaturista, avtorja prijetnih del. Globoki, občutljivi Schubert jih je odbijal, čeprav so ga veliki skladatelji, kot so bili Brahms, Čajkovski in Liszt, postavljali visoko nad druge. Kako v temelju nova in neznana je bila tedaj Schubertova glasba, ponazarja zgodba Adolpha Nourrita, kakor jo podaja Cristophe Gristi. Nourrit je bil kultiviran pevec, največji tenor romantične dobe. Priljubljeni interpret Rossinija in Glucka je slovel po evropskih prestolnicah in pred njim je bil na kolenih ves operni svet, Nourrit pa je nenehno iskal več: občinstvu je hotel posredovati »resna čustva«. Odkril jih je, ko je v Parizu slišal Liszta igrati Schubertovega *Erlköniga*. Osupnili sta ga skoraj nasilna neposrednost in paničnost glasbe, kakršne dotlej še ni slišal. Odtlej je Nourrit pel Schubertove samospeve tako pogosto, kakor je le mogel, in jih predstavljal na koncertih pariškega konservatorija, kjer so bili sicer vajeni bolj dramatične glasbe in orkestrskih učinkov. Publika je Nourritu Schuberta nekaj časa odpuščala, vendar se ga je hitro naveličala in se obrnila k novi zvezdi operne glasbe, tenoristu Gilbertu Duprezu. Nourritova kariera je naglo zatonila, njegov glas je oslabil zaradi bolezni, ob vse večjih psihičnih in fizičnih težavah je nato naredil samomor. Ne zaradi Schuberta, pa vendar: mar ni nemara senzibilnost za takšno glasbo pomenila velik korak stran od opernih odrov, v neko drugačno dožemanje glasbenega sveta?

Tudi danes težko dojamemo Schubertov svet, čeprav so razlogi za to drugačni. Schubertovo čustveno in miselno okolje nam lahko predstavijo njegovi samospevi, katerih besedila pa se nam včasih morda zazdijo preveč sentimentalna. Vendar so to besede njegovih vzornikov in prijateljev, ki jih je izbral skladatelj sam. Tu je veliki Goethe, ki je skladatelju kar dvakrat arogantno vrnil samospeve z osebnim posvetilom. Od starejše skupine pesni-

kov so Schuberta pritegnili še nežni Hölty, sanjarski Matthison, patetični Klopstock, preprosti Claudius in Kosegarten. Rad je posegal po romantični liriki bratov Schlegel, Uhlanda in Rückerta, znani avtor besedil številnih njegovih samospevov je tudi Wilhelm Müller. Naspluh ga je na Dunaju obdajal krog pesniških prijateljev, v katerem so se znašli Mayrhofer, von Collin, Rellstab, von Schlechta, Seidl in Karoline von Pichler. Kaj je v njihovih pesmih videl Schubert, nam sporoča njegova glasba. Če hočemo Schuberta razumeti, je to vsekakor svet, ki ga je treba jemati resno, kljub nekaterim klišejem, značilnim za tisti čas.

Schubertov svet je svet nasprotja med antično veličino, mirom in harmonijo na eni strani ter večnim iskanjem nemirnega srca in zavedanjem, da je antični svet izgubljen, na drugi. Spekter gibanja med enim in drugim polom Schubert preizkuša v neizčrpnih raznovrstnosti oblik. Besednjak teh samospevov je dokaj zgoščen in spleten v mrežo najrazličnejših povezav. Ena od vodilnih niti v mreži je osamljenost, kakršno srečamo v ganljivem samospevu *Herbst*. Včasih protagonist sam išče samoto; Schubertova glasba v *Über Wildemann* prikazuje strogo, divjo pokrajino Schulzejeve pesmi, ki jo le za hip prekine mila podoba ljubezni in pomladi. K naravi, z njenimi rožami, gozdovi, vrhovi, pticami in vodami, se umetnik pogosto obrača, ta pa mu včasih kaže soroden, včasih tuj obraz. V sanjajem in otožnem samospevu *Nachtviolen*, delu izbrušene glasbene oblike, človek čuti povezanost z njo. *Der Hirt* ni pastorala, kot bi lahko sklepali po naslovu: pesem pastirja je ujeta med stilizirane bukolične podobe ter osebno tožbo o izgubljeni ljubezni.

Lepota narave je vir zavedanja minljivosti vsakršnega življenja. Delo velike moči in lepote, *An den Mond in einer Herbstnacht*, je resignacija minljivosti. Občutje minljivosti prežema tudi samospev *Im Jänner 1817*. Avtobiografska Schulzejeva pesem je

himna ob grobu pesnikove drage. V preprosti kitični obliki samospev koleba med stabilnostjo dvodobnega metra in »lažnim upanjem« zmedenega tridobnega metruma. Podobno globoka melanholija prevaja enega največjih Schubertovih samospevov, *Wehmut*.

Minljivost je povezana s slovesom. Tako je tudi v samospevu na besedilo nadarjenega pesnika Mayrhoferja, s katerim je Schuberta vezalo globoko prijateljstvo. Samospev *Abschied* poje o slovesu od kraja Lunz ter velja s svojimi preprostimi melodijami in harmonsko širino za eno najglobljih Schubertovih del. Realistični samospev *Totengräber-Weise* ima počasno, nizko melodijo vokala nad vztrajno in mračno klavirsko spremljavo.

Ljubezen je povezana s samoto in hrepenenjem. V zgoščenem *Abendstern* je simbol samotne ljubezni oddaljena zvezda. Z nemirnim potovanjem povezuje ljubezenske bolečine *Im Walde*, v barkaroli *Der Schiffer* pa idilični mir noči prekinja ljubezensko hrepenenje veslača. Ljubezen v človeku budi tudi dogajanje v naravi, takšna je denimo pesem slavčka v epigramsko zgoščeni mojstrovini *An die Nachtigall*. Mila, nežna pesem hipnotične dolžine *Abendlied für die Entfernte* prinaša pomiritev z neslišanimi ljubezenskimi čustvi. O minuli ljubezni melanholično poje nemirni *Der Sänger am Felsen* z virtuoznimi vokalnimi linijami, medtem ko klavir imitira zvok flavte.

Velikokrat se različna občutja povežejo z motivom nemirnega, neskončnega potovanja. *Der Wanderer* mnogim predstavlja Schubertovo glasbeno avtobiografijo: z neposredno glasbo govori o občutjih samote in brezdomstva med ljudmi. V delu s skoraj ljudsko melodiko vokala, *Der Wanderer an den Mond*, popotnik toži nad brezdomstvom; podobne tožbe najdemo v izpovedi reke v prekomponiranem samospevu *Der Strom*.

Romantični svet zaznamujejo tudi baladni motivi. *Der Zwerg* je glasbeno enovit, a obenem dramatičen samospev: pritlikavec zaradi neuslišane ljubezni utopi kraljico. Antični motivi se pojavljajo kot nedosegljivi ideali ali pa v samospevih, ki prikazujejo redke trenutke pomirjenosti z usodo. Umetnik, notranje razrvan od različnih občutij, ostaja sam s seboj, čuti, da je nerazumljen in nerazumljiv, a obenem notranje bogat in minljiv. Po drugi strani se včasih le ponudi priložnost za pobeg in umiritev, spravljenost z usodo. A ta rešitev se pogosto izkaže za nedosegljivi lažni up, četudi ne vedno. *Hoffnung* je himnična hvalnica delu. Jasnino sveta po nevihti

opeva *Nach einem Gewitter. Frühlingsglaube*, eden najbolj priljubljenih Schubertovih samospevov, s pomladnim prerojenjem prinaša vero v nove možnosti. *Lied Eines Schiffers an die Dioskuren* je samospev antične preprostosti in veličine, molitev k zvezdam, ki obljubljata zaščito v nevihti, *Nachtgesang* pa je vznesena, nežna himna noči. Vseh občutij iz te kompleksne mreže morda res ne moremo pripisati Schubertovemu neposrednemu subjektivnemu doživljanju, a vendar je to svet, s katerim so njegovi samospevi do kraja prežeti in poganjajo iz njegovih korenin.

Katarina Šter

Mesecu v jesenski noči

(Aloys Wilhelm Schreiber)

Ljubeznivo je tvoje obličje,
sin nebes, ljubeznivo!
Tihi so tvoji koraki
skozi pustinje etra,
mili spremljevalec noči.

Tvoj sijaj je blag in poživljajoč
kot beseda tolažbe
s prijateljevih ustnic,
kadar strašni jastreb
kljuje po duši.

Ti vidiš prenekatero solzo,
vidiš prenekateri smehljaj,
slišiš zaupni šepet ljubezni
in ji svetiš na njeni tihi poti.
Upanje plava v tvojem žarku
navzdol k tihemu trpinu,
ki gre zapuščen
po trnovi poti.

Ti vidiš tudi moje prijatelje,
razpršene po daljnjih deželah;
svoj sijaj razlivaš
tudi na vesele griče,
kjer sem kot deček pogosto skakljal
in kjer je ob tvojem smehljaju
neko nepoznano hrepenenje
pogosto zgrabilo moje mlado srce.

Ti gledaš tudi na kraje,
kjer počivajo moji dragi,
kjer rosa pada na njihov grob
in na njem vejejo trave
v večernih sapicah.

An den Mond in einer Herbstnacht, D 614 (1818)

(Aloys Wilhelm Schreiber)

Freundlich ist dein Antlitz,
Sohn des Himmels, freundlich!
Leis' sind deine Tritte
Durch des Äthers Wüste,
Holder Nachtgefährte.

Dein Schimmer ist sanft und erquickend,
Wie das Wort des Trostes
Von des Freundes Lippe,
Wenn ein schrecklicher
Geier An der Seele nagt.

Manche Träne siehst du,
Siehst so manches Lächeln,
Hörst der Liebe trauliches Geflüster,
Leuchtest ihr auf stillem Pfade.
Hoffnung schwebt auf deinem Strahle
Herab zum stillen Dulder,
Der verlassen geht
Auf bedorntem Weg.

Du siehst auch meine Freunde,
Zerstreut in fernen Landen;
Du gießest deinen Schimmer
Auch auf die frohen Hügel,
Wo ich oft als Knabe hüpfte,
Wo oft bei deinem Lächeln
Ein unbekanntes Sehnen
Mein junges Herz ergriff.

Du blickst auch auf die Stätte,
Wo meine Lieben ruhn,
Wo der Tau fällt auf ihr Grab,
Und die Gräser drüber weh'n,
In dem Abendhauche.

A tvoj sijaj
ne prodre v temne kamre,
kjer si odpočivajo od truda življenja
in kjer bom kmalu počival jaz.
Odšel boš in se zopet vrnil,
videl boš še prenekateri smehljaj;
takrat se jaz ne bom več smehljaj,
takrat jaz ne bom več jokaj,
nihče več se me ne bo spominjal
na tej lepi zemlji.

Upanje

(Johann Wolfgang von Goethe)

Vzvišena sreča, to naredi,
da delo svojih rok jaz dovršim.
Daj, o daj, da se ne utrudim!
Ne, to niso prazne sanje:
zdaj samo palice so ta drevesa,
nekoč pa dajo sad in senco.

Doch dein Schimmer
Dringt nicht in die dunkle Kammer,
Wo sie ruhen von des Lebens Müh'n,
Wo auch ich bald ruhen werde.
Du wirst geh'n und wiederkehren,
Du wirst seh'n noch manches Lächeln;
Dann werd' ich nicht mehr lächeln,
Dann werd' ich nicht mehr weinen,
Mein wird man nicht mehr gedenken,
Auf dieser schönen Erde.

Hoffnung, D 295 (1815)

(Johann Wolfgang von Goethe)

Schaff', das Tagwerk meiner Hände,
Hohes Glück, daß ich's vollende!
Laß, o laß mich nicht ermatten!
Nein, es sind nicht leere Träume:
Jetzt nur Stangen, diese Bäume
Geben einst noch Frucht und Schatten.

Januarja 1817 (Globoka bol)

(Ernst Schulze)

Poslovil sem se od vsakega miru
in divjam naokrog na divji plimi;
le na enem kraju najdem mir,
to je kraj, kjer vse počiva.
In četudi vetrovi srhljivo žvižgajo
in pada hladni dež,
vendarle veliko raje prebivam tam
kakor v nestanovitnem svetu.

Kajti tako kakor sanje lebdijo brez sledu
in ene hitro odženejo druge,
se blodno življenje igra samo s sabo
in vsako se približa, nobeno ne ostane.
Lažnivo upanje noče nikoli popustiti,
z upanjem pa ne strah in muka;
le večni molk in večno zbledevanje
nikoli nič ne objubita in nikoli ne odpovesta.

Slovo

(Johann Mayrhofer)

Čez gore odhajate;
pridete na marsikateri
zeleni kraj,
sam moram nazaj
čisto sam;
zbogom!
Tako mora biti.
Oditi,
opustiti to,
kar ljubimo,
ah, kako
je razžaloščeno srce!
O, zrcalo jezer,
gozd in griči –
vse izginja;

Im Jänner 1817 (Tiefes Leid), D 876 (1826)

(Ernst Schulze)

Ich bin von aller Ruh geschieden
Und treib umher auf wilder Flut;
An einem Ort nur find ich Frieden,
Das ist der Ort, wo alles ruht.
Und wenn die Wind' auch schaurig sausen,
Und kalt der Regen niederfällt,
Doch mag ich dort viel lieber hausen,
Als in der unbeständ'gen Welt.

Denn wie die Träume spurlos schweben,
Und einer schnell den andern treibt,
Spielt mit sich selbst das irre Leben,
Und jedes naht und keines bleibt.
Nie will die falsche Hoffnung weichen,
Nie mit der Hoffnung Furcht und Müh;
Die Ewigstummen, Ewigbleichen Verheißen
und versagen nie.

Abschied, D 475 (1816)

(Johann Mayrhofer)

Über die Berge Zieht ihr fort;
Kommt an manchen
Grünen Ort,
Muß zurücke
Ganz allein;
Lebet wohl!
Es muß so sein.
Scheiden,
Meiden,
Was man liebt,
Ach wie wird
Das Herz betrübt!
O Seenspiegel,
Wald und Hügel –
Schwinden all'!

slišim, kako se izgublja
vaših glasov
odmev.
Zbogom!
Tožeče zveni
oditi,
opustiti to,
kar ljubimo,
o, kako
je razžaloščeno srce!

Jesen

(Ludwig Rellstab)

Vetrovi bučijo
tako jesensko in hladno,
polja opustevajo,
gozd izgublja listje,
ve, cvetoče livade,
ti, sončno zelenje,
tako ovonejo
življenja cvetlice.

Oblaki se premikajo
tako temačno in sivo,
zvezde izginjajo
v nebeški modrini.
Ah, kakor zvezde
bežijo na nebu,
tako potone
življenja upanje.

Vi, dnevi vigredi,
okrašeni z rožami,
ko sem si ljubljeno
prižel na srce!
Mrzlo čez griče
odvihrajte, vetrovi –
tako odmrejo
življenja rože.

Hör' verschwimmen
Eurer Stimmen
Widerhall.
Lebt wohl!
Klingt klagevoll,
Scheiden,
Meiden,
Was man liebt,
O wie wird
Das Herz betrübt!

Herbst, D 945 (1828)

(Ludwig Rellstab)

Es rauschen die Winde
So herbstlich und kalt,
Verödet die Fluren,
Entblättert der Wald,
Ihr blumigen Auen,
Du sonniges Grün,
So welken die Blüten
Des Lebens dahin.

Es ziehen die Wolken
So finster und grau,
Verschwunden die Sterne
Am himmlischen Blau.
Ach, wie die Gestirne
Am Himmel entfliehn,
So sinket die Hoffnung
Des Lebens dahin!

Ihr Tage des Lenzes
Mit Rosen geschmückt,
Wo ich die Geliebte
Ans Herze gedrückt!
Kalt über den Hügel Rauscht,
Winde, dahin –
So sterben die Rosen
Des Lebens dahin!

Nad mestom Wildemann

(Ernst Schulze)

Vetrovi žvižgajo
na pobočjih jelovih gozdov,
potoki bučijo
skozi dolino;
v naglici pešačim
skozi gozd in sneg
prenekatero miljo
od vrha do vrha.

In tudi če se hoče življenje
v svobodni dolini
dvigniti
k sončnemu žarku,
jaz moram naprej
z divjo zavestjo
in rajši zazrt sem
v zimo.

Na zelenih pašnikih,
na cvetočih livadah
bi moral vedno
le gledati svoje trpljenje,
da bi celo v kamnu
vzbrstelo življenje,
in, ah, le ena
zapira svoje srce.

O, ljubezen, ljubezen,
o, majska sapica,
ti ženeš poganjke
iz drevja in grmov,
ptice zapojejo
na zelenih višavah,
potoki izvirajo,
kjer zaveješ ti.

Über Wildemann (einem Bergstädtchen am Harz) D 884, op. 108/1 (1826)

(Ernst Schulze)

Die Winde sausen
Am Tannengang,
Die Quellen brausen
Das Tal entlang;
Ich wandre in Eile
Durch Wald und Schnee,
Wohl manche Meile
Von Höh zu Höh.

Und will das Leben
Im freien Tal
Sich auch schon heben
Zum Sonnenstrahl,
Ich muß vorüber
Mit wildem Sinn
Und blicke lieber
Zum Winter hin.

Auf grünen Heiden,
Auf bunten Au'n,
Müßt' ich mein Leiden
Nur immer schau'n,
Daß selbst am Steine
Das Leben sprießt,
Und ach, nur eine
Ihr Herz verschließt.

O Liebe, Liebe,
O Maienhauch,
Du drängst die Triebe
Aus Baum und Strauch,
Die Vögel singen
Auf grünen Höhn,
Die Quellen springen
Bei deinem Wehn.

Mene pa puščaš, da tavam
v temnih blodnjah
skozi piščali vetra
na raskavih poteh.
O, sijaj pomladi,
o, blesk cvetic!
Ali se vas nikoli
ne bom razveselil?

Mich läßt du schweifen
Im dunklen Wahn
Durch Windespfeifen
Auf rauher Bahn.
O Frühlingsschimmer,
O Blütenschein!
Soll ich denn nimmer
Mich dein erfreun?

Popotnik

(Friedrich von Schlegel)

Kako jasno mi mesečina
govori,
ko me na poti spremlja:
»Zvesto sledi starim tirom,
ne izbiraj si domovine.
Sicer bodo težki dnevi
prinesli večne nadloge;
naprej k drugim
moraš preiti, moraš odpotovati,
nalahko ubežati vsaki tožbi.«
Mila oseka in visoka plima,
globoko opogumljen
tako vandram naprej v temi,
se drzno vzpenjam, vedro pojem
in svet se mi zdi dober.
Vse čisto
v odsevih vidim,
nič zmedenega,
izsušenega v žaru dneva:
obdan z veseljem, vendar sam.

Der Wanderer, D 649, op. 65/2 (1819)

(Friedrich von Schlegel)

Wie deutlich des Mondes Licht
Zu mir spricht,
Mich beseelend zu der Reise:
„Folge treu dem alten Gleise,
Wähle keine Heimat nicht.
Ew'ge Plage
Bringen sonst die schweren Tage;
Fort zu andern S
ollst du wechseln, sollst du wandern,
Leicht entfliehend jeder Klage.“
Sanfte Ebb' und hohe Flut,
Tief im Mut,
Wandr' ich so im Dunkeln weiter,
Steige mutig, singe heiter,
Und die Welt erscheint mir gut.
Alles reine
Seh' ich mild im Widerscheine,
Nichts verworren
In des Tages Glut verdorren:
Froh umgeben, doch alleine.

Popotnik mesecu
(Johann Gabriel Seidl)

Jaz na zemlji, ti na nebu,
oba ves čas pohajava: –
jaz resnobno, žalostno, ti milo in čisto,
kje naj razlika bo med nama?

Jaz hodim tuj od dežele do dežele,
brez domovine, ves nepoznan,
v hrib in s hriba, v gozd, iz gozda,
a vendar nisem, ah, nikjer doma.

Ti pa pohajaš gor in dol,
od zibke Vzhoda v grob Zahoda,
valuješ v deželo in iz nje,
in vendar si, kjer si, doma.

Nebo, razpeto v brezkončnost,
je tvoja domovina ljubljena.
O, srečen ta, ki kamorkoli gre,
vendarle na domačih tleh stoji.

Der Wanderer an den Mond,
D 870, op. 80/1 (1826)
(Johann Gabriel Seidl)

Ich auf der Erd', am Himmel du,
Wir wandern beide rüstig zu: –
Ich ernst und trüb, du mild und rein,
Was mag der Unterschied wohl sein?

Ich wandre fremd von Land zu Land,
So heimatlos, so unbekannt,
Bergauf, bergab, waldein, waldaus,
Doch bin ich nirgend, ach, zu Haus.

Du aber wanderst auf und ab
Aus Ostens Wieg' in Westens Grab,
Wallst länderein und länderaus,
Und bist doch, wo du bist, zu Haus.

Der Himmel, endlos ausgespannt,
Ist dein geliebtes Heimatland.
O glücklich, wer wohin er geht,
Doch auf der Heimat Boden steht.

Pritlikavec

(Matthäus von Collin)

V motni luči že izginjajo gore,
ladja lebdi na gladkih valovih morja,
na njej kraljica s svojim pritlikavcem.

Gleda kvišku k visoko izbočenim lokom,
navzgor k z lučjo prepredeni modri dalji,
bledo prevlečeni z mlečnim nebom.

»Ve, zvezde, še nikoli me niste nalagale,«
zakliče, »kmalu bom izginila,
tako mi pravite, vendar v resnici rada umrem.«

Pritlikavec h kraljici stopi, zavezati hoče
rdečo svileno vrvico okoli njenega vratu,
in joče, kot bi hotel hitro od žalosti oslepeti.

In reče: »Ti sama si kriva tega trpljenja,
ker si me zaradi kralja zapustila,
zdaj radost mi zbudi samo še tvoja smrt.

Res bom na veke sebe samega sovražil,
ki sem ti s svojo roko smrt zadal,
a zdaj moraš preminiti v rani grob.«

Ona roko položi na srce, polno mladega življenja,
in težke curljajo solze iz oči,
ki jih k nebesom v molitvi dviga.

»Naj moja smrt ne povzroči ti bolečine!«
To reče in poljubi pritlikavca na bleda lica,
takoj zatem poidejo ji čuti.

Pritlikavec pogleda ženo, v smrt ujetu,
globoko v morje potopi jo z lastnimi rokami,
po njej srce gori mu v silnem hrepenenju,
nikdar več na obali ne pristane.

Der Zwerg, D 771, op. 22/1 (1823)

(Matthäus von Collin)

Im trüben Licht verschwinden schon die Berge,
Es schwebt das Schiff auf glatten Meereswogen,
Worauf die Königin mit ihrem Zwerge.

Sie schaut empor zum hochgewölbten Bogen,
Hinauf zur lichtdurchwirkten blauen Ferne,
Die mit der Milch des Himmels blaß durchzogen.

„Ihr habt mir nie gelogen noch, ihr Sterne“,
So ruft sie aus, „bald werd' ich nun entschwinden,
Ihr sagt es mir, doch sterb' ich wahrlich gerne.“

Da tritt der Zwerg zur Königin, mag binden
Um ihren Hals die Schnur von roter Seide,
Und weint, als wollt' er schnell vor Gram erblinden.

Er spricht: „Du selbst bist Schuld an diesem Leide,
Weil um den König du mich hast verlassen,
Jetzt weckt dein Sterben einzig mir noch Freude.

Zwar werd' ich ewiglich mich selber hassen,
Der dir mit dieser Hand den Tod gegeben,
Doch mußt zum frühen Grab du nun erblassen.“

Sie legt die Hand auf's Herz voll jungem Leben,
Und aus dem Aug' die schweren Tränen rinnen,
Das sie zum Himmel betend will erheben.

„Mögst du nicht Schmerz durch meinen Tod gewinnen!“
Sie sagt's, da küßt der Zwerg die bleichen Wangen,
Drauf alsobald vergehen ihr die Sinnen.

Der Zwerg schaut an die Frau vom Tod befangen,
Er senkt sie tief ins Meer mit eignen Händen,
Ihm brennt nach ihr das Herz so voll Verlangen.
An keiner Küste wird er je mehr landen.

Zvezda večernica

(Johann Mayrhofer)

Kaj se mudiš samotna na nebu,
o, lepa zvezda? In kako si mila;
zakaj oddaljuje iskrivo migetanje
bratov od tvoje se podobe?
»Jaz sem ljubezni zvesta zvezda,
in oni se varujejo ljubezni.«

Pa vendar moraš iti k njim,
če ti si od ljubezni, nikar ne omahuj!
Kajti kdo bi se ti hotel upreti?
Ti, sladka, svojeglava luč.
»Jaz sejem, pa ne uzrem kali,
in tiho žalujoč doma ostajam.«

Abendstern, D 806 (1824)

(Johann Mayrhofer)

Was weilst du einsam an dem Himmel,
O schöner Stern? und bist so mild;
Warum entfernt das funkelnde Gewimmel,
Der Brüder sich von deinem Bild?
„Ich bin der Liebe treuer Stern,
Sie halten sich von Liebe fern.“

So solltest du zu ihnen gehen,
Bist du der Liebe, zaudre nicht!
Wer möchte denn dir widerstehen?
Du süßes eigensinnig Licht.
„Ich säe, schaue keinen Keim,
Und bleibe trauernd still daheim.“

V gozdu

(Ernst Schulze)

Grem čez goro in dolino
in čez zelene pašnike,
z menoj pa hodi moja muka,
nikdar od mene se ne loči;
pa če bi plul čez širno morje,
bi vendar za menoj prišla.

Na livadi pač cveti veliko cvetic,
ki jih nisem videl.
Saj eno rožo vidim le
na vseh poteh mi stati;
pogosto k njej sem sklonil se,
a nikdar nisem je utrgal.

Prav ljubko pojejo blizu in daleč
ptice na vejah,
tudi sam bi rad s pticami zapel,
a moram žalosten molčati;
saj ljubezni radost in muka
najrajši v samoti bivata.

Na nebu vidim oblake,
ki se premikajo s krilato hitrostjo,
valovanje lahno in svetlo prši,
mora se približati in spet zbežati;
vendar se, ko veter obmiruje,
oblak ujame z oblakom, z valom val.

Potujem sem, potujem tja
v nevihti in v vedrih dneh,
nikdar pa cilja ne uzrem,
ničesar ne ujamem.
Oh! Hrepenenje po ljubezni, muka ljubezenska,
kdaj končno si popotnik odpočije?

* * *

Im Walde, D 834, op. 93/1 (1825)

(Ernst Schulze)

Ich wandre über Berg und Tal
Und über grüne Heiden,
Und mit mir wandert meine Qual,
Will nimmer von mir scheiden;
Und schiff't' ich auch durch's weite
Meer,
Sie käm auch dort wohl hinterher.

Wohl blüht viel Blumen auf der Flur,
Die hab ich nicht gesehen.
Denn eine Blume seh ich nur
Auf allen Wegen stehen;
Nach ihr hab ich mich oft gebückt
Und doch sie nimmer abgepflückt.

Gar lieblich singen nah und fern
Die Vögel auf den Zweigen,
Wohl säng ich mit den Vögeln gern,
Doch muß ich traurig schweigen;
Denn Liebeslust und Liebespein,
Die bleiben jedes gern allein.

Am Himmel seh ich flügel schnell
Die Wolken weiter ziehen,
Die Welle rieselt leicht und hell,
Muß immer nah'n und fliehen;
Doch haschen, wenn's vom Winde ruht,
Sich Wolk' und Wolke, Flut und Flut.

Ich wandre hin, ich wandre her,
Bei Sturm und heitern Tagen,
Und doch erschau' ich's nimmermehr
Und kann es nicht erjagen;
Oh! Liebessehen, Liebesqual,
Wann ruht der Wanderer einmal?

* * *

Po nevihti

(Johann Mayrhofer)

Na cvetlicah migljajo biseri,
drsijo tožbe Filomele;
temne jelše pogumno
brstijo v čisti zrak.

In v dolino, tako obledelo,
se znova vrne ljubka rdečica,
v dišavah cvetlic
si ptice okopavajo perje.

Mornar

(Friedrich von Schlegel)

Mirno ležim iztegnjen,
naslanjam veslo sem in tja,
diham hlad v mesečini,
sladko sanjam v tihem razpoloženju;
pustim, da čoln mi zdrsi,
zazrem v blede se valove,
kjer zvezde ljubko sijajo,
se znova z veslom poigram.

Ko bi plavolasa deklica sedela
in počivala na klopici pred mano,
koprneče pela nežne pesmi!
Nebeško bi mi bilo pri duši.
Pustil bi, da otrok me draži
in z dobro deklico bi se spogledoval.
Mirno ležim iztegnjen,
sladko sanjam v tihem razpoloženju,
diham hlad v mesečini,
vodim veslo sem in tja.

Nach einem Gewitter, D 561 (1817)

(Johann Mayrhofer)

Auf den Blumen flimmern Perlen,
Philomelens Klagen fließen;
Mutiger nun dunkle Erlen
In die reinen Lüfte sprießen.

Und dem Tale, so erblichen,
Kehret holde Röte wieder,
In der Blüten Wohlgerüchen
Baden Vögel ihr Gefieder.

Der Schiffer, D 694 (1820)

(Friedrich von Schlegel)

Friedlich lieg' ich hingegossen,
Lenke hin und her das Ruder,
Atme kühl im Licht des Mondes,
Träume süß im stillen Mute;
Gleiten lass' ich auch den Kahn,
Schau in die blanken Fluten,
Wo die Sterne lieblich schimmern,
Spiele wieder mit dem Ruder.

Säße doch das blonde Mägdlein
Vor mir auf dem Bänkchen ruhend,
Sänge schmachkend zarte Lieder.
Himmlisch wär' mir dann zu Mute.
Ließ mich necken von dem Kinde,
Wieder tändelnd mit der Guten.
Friedlich lieg' ich hingegossen,
Träume süß im stillen Mute,
Atme kühl im Licht des Mondes,
Führe hin und her das Ruder.

Slavčku

(Ludwig Christoph Heinrich Hölty)

Ne izlivaj tako glasno od ljubezni razvnetih pesmi
blagozvočnega zvena
s cvetočih vej jablan,
o, slavček!
V meni pozvanjaš s svojim sladkim grlom
ljubezen v budnost;
kajti globočine moje duše že pretresa
tvoj omehčujoči »Ah«.

Naj spanec znova zbeži s tega ležišča,
in strmel bom z mokrim pogledom,
mrtvaško bled in mršav,
v nebo.
Poleti, slavček, v zelene temine,
v grmičje gozdov,
in zapravljaj poljube v gnezdu zveste soproge;
odleti, odleti!

An die Nachtigall, D 196, op. 172/3 (1815)

(Ludwig Christoph Heinrich Hölty)

Geuß nicht so laut der liebent-flamnten Lieder
Tonreichen Schall
Vom Blütenast des Apfelbaums hernieder,
O Nachtigall!
Du tönest mir mit deiner süßen Kehle
Die Liebe wach;
Denn schon durchbebt die Tiefen meiner Seele
Dein schmelzend Ach.

Dann flieht der Schlaf von neuem dieses Lager,
Ich starre dann, mit nassem Blick, und totenbleich
und hager,
Den Himmel an.
Fleuch, Nachtigall, in grüne Finsternisse,
Ins Haingesträuch,
Und spend' im Nest der treuen Gattin Küsse;
Entfleuch, entfleuch!

Grobarjeva pesem

(Franz von Schlegel)

Nikar tako mračno in tako bledo,
ti, ki spiš v krsti,
pod rahlo, mehko rodno grudo
te položim k počitku.

Mi smo telo, namenjeno ropanju črvov
in igri vetrov –
srce sólo mora to še kot prah
živeti in občutiti.

Kajti Gospod sedi pri sodbi:
glede na življenje tvoje
te bodo obdajale
temne ali svetle sanje.

Vsak glas, ki te obtoži
kot vir bolečine,
postane oster meč in se zadolbe
v tvoje srce.

Toda rosa solz ljubljene,
ki prši po tvojem grobu,
se obarva v nebesno modrino,
se razcveta in brsti.

V pesmih še živi junak
in v njegovo slavo
sije visoko v polju zvezd
cvetlica ognjena.

Spi, dokler te angel ne pokliče,
dokler ne zadonijo pozavne
in pomlajena telesa
ne odidejo iz grobnic.

Totengräber-Weise, D 869 (1826)

(Franz von Schlegel)

Nicht so düster und so bleich
Schläfer in der Truhe,
Unter Schollen leicht und weich
Leg' ich dich zur Ruhe.

Wir der Leib des Wurmes Raub
Und ein Spiel den Winden –
Muß das Herz selbst noch als Staub,
Leben und empfinden.

Denn der Herr sitzt zu Gericht:
Gleichend deinem Leben
Werden dunkel oder licht
Träume dich umschweben.

Jeder Laut, der dich verklagt
Als den Quell der Schmerzen,
Wird ein scharfer Dolch und nagt
Sich zu deinem Herzen.

Doch der Liebe Tränentau
Der dein Grab besprühet:
Färbt sich an des Himmels Blau,
Knospet auf und blühet.

Im Gesange lebt der Held,
Und zu seinem Ruhme
Schimmert hoch im Sternenfeld
Eine Feuerblume.

Schlafe bis der Engel ruft
Bis Posaunen klingen,
Und die Leiber sich der Gruft
Jugendlich entschwinden!

Pomladna vera

(Ludwig Uhland)

Blagi zrak je prebujen,
šumlja in spleta dan in noč,
ustvarja na vseh koncih.
O, sveži vonj, o, novi zvok!
Zdaj, ubogo srce, naj ti ne bo tesno!
Zdaj mora vse, prav vse se obrniti.

Svet bo lepši z vsakim dnem,
ne vemo še, kaj vse lahko zgodi se,
razcvet se ne bo končal.
Cveti najbolj oddaljena in najgloblja dolina:
zdaj, srce ubogo, pozabi na vse muke!
Zdaj mora vse, prav vse se obrniti.

Nočnice

(Johann Mayrhofer)

Nočnice, nočne vijolice!
Temne oči, polnost duše,
blaženost se je potopiti
v žametno modrino.

Zeleni listi si radostno prizadevajo,
da bi vas posvetlili in okrasili;
a ve zrete resno in molčeče
v mehki pomladni zrak.

Z vzvišenim žarom otožja
ste zadele moje zvesto srce.
In zdaj cveti v nemih nočeh
svéta zveza naprej.

Frühlingsglaube, D 686, op. 20/2 (1820)

(Ludwig Uhland)

Die linden Lüfte sind erwacht,
Sie säuseln und weben Tag und Nacht,
Sie schaffen an allen Enden.
O frischer Duft, o neuer Klang!
Nun, armes Herze, sei nicht bang!
Nun muß sich alles, alles wenden.

Die Welt wird schöner mit jedem Tag,
Man weiß nicht, was noch werden mag,
Das Blühen will nicht enden.
Es blüht das fernste, tiefste Tal:
Nun, armes Herz, vergiß der Qual!
Nun muß sich alles, alles wenden.

Nachtviolen, D 752 (1822)

(Johann Mayrhofer)

Nachtviolen, Nachtviolen!
Dunkle Augen, Seelenvolle,
Selig ist es, sich versenken
In dem samtnen Blau.

Grüne Blätter streben freudig
Euch zu hellen, euch zu schmücken;
Doch ihr blicket ernst und schweigend
In die laue Frühlingsluft.

Mit erhabnen Wehmutsstrahlen
Trafet ihr mein treues Herz.
Und nun blüht in stummen
Nächten Fort die heilige Verbindung.

Večerna pesem za oddaljeno

(August Wilhelm von Schlegel)

Ven, moj pogled! Ven, v dolino!
Tam še biva polnost življenja;
tam se okreščam v soju mesečine
in v sveti tihoti.
Tam nemoteno prisluškujem, moje srce,
tam prisluškujem tihim zvokom,
ki se, kot od daleč,
med seboj odrivajo v radost in bolečino.

Ko se slutnja in spomin
združita pred našim pogledom,
tedaj se v somrak omehča
najgloblja senca duše.
Ah, ko ne bi smeli resničnosti
prepletati s sanjami,
kako revno v barvah, blesku in luči
bi bilo ti, o, človeško življenje!

Tako upa zvesto in vztrajno
srce vse tja do groba;
z ljubeznijo objema sedanost
in si domišlja, da je bogato v imetju,
imetja, ki si ga je ustvarilo samo,
ga ne more oropati nobena usoda;
živi in snuje v toplini in moči,
z zaupanjem in vero.

In tudi če bi v noči in v meglenih soparah
izumrlo vse naokrog,
si je to srce že dolgo tega
pridobilo ščit za vsakršen boj.
Z veliko kljubovalnostjo v nesrečah
prenaša, kar mu je usojeno.
Tako zaspim, tako se prebudim,
ne v veselju, toda v miru.

Abendlied für die Entfernte, D 856 (1825)

(August Wilhelm von Schlegel)

Hinaus mein Blick! hinaus ins Tal!
Da wohnt noch Lebensfülle;
Da labe dich im Mondenstrahl
Und an der heil'gen Stille.
Da horch nun ungestört, mein Herz,
Da horch den leisen Klängen,
Die, wie von fern, zu Wonn' und Schmerz
Sich dir entgegen drängen.

Wenn Ahnung und Erinnerung
Vor unserm Blick sich gatten,
Dann mildert sich zur Dämmerung
Der Seele tiefster Schatten.
Ach, dürften wir mit Träumen nicht
Die Wirklichkeit verweben,
Wie arm an Farbe, Glanz und Licht
Wärest du, o Menschenleben!

So hoffet treulich und beharrt
Das Herz bis hin zum Grabe;
Mit Lieb' umfaßt's die Gegenwart,
Und dünkt sich reich an Habe,
Die Habe, die es selbst sich schafft,
Mag ihm kein Schicksal rauben;
Es lebt und webt in Wärm' und Kraft,
Durch Zuversicht und Glauben.

Und wär in Nacht und Nebeldampf
Auch Alles rings erstorben,
Dies Herz hat längst für jeden Kampf
Sich einen Schild erworben.
Mit hohem Trotz im Ungemach
Trägt es, was ihm beschieden.
So schlummr' ich ein, so werd' ich wach,
In Lust nicht, doch in Frieden.

Otožje

(Matthäus von Collin)

Ko grem skozi gozd in čez livade,
mi je tako dobro in žalostno obenem
v nemirnih prsah.

Tako dobro, tako žalostno, ko vidim loko
v polnosti njene lepote
in v vsem veselju pomladi.

Kajti to, kar zveneče veje v vetru,
kar stoji nakopičeno proti nebu,
in tudi človek, tako sladko zaupen
z vso lepoto, ki jo zre,
izgine in premine.

Reka

(Neznani pesnik)

Moje življenje se godrnjajoče odvija naprej,
se dviga in pada v skodranih valovih,
tu se previje, tam se zapodi navzdol
v divjih potezah in visokih lokih.

Skozi tiho dolino, zeleno polje
zdaj odšumi z lahnim tresljanjem,
hrepeneč po miru, mirni svet,
se razveseli mirnega življenja.

A nikoli ne najde tega, kar išče,
vedno hrepeneč hrumi dalje,
nejevoljno se vali na nenehnem begu,
nikoli ni vesel, nikoli veder.

Wehmut, D 772, op. 22/2 (1823)

(Matthäus von Collin)

Wenn ich durch Wald und Fluren geh',
Es wird mir dann so wohl und weh
In unruhvoller Brust.

So wohl, so weh, wenn ich die Au
In ihrer Schönheit Fülle schau',
Und all die Frühlingslust.

Denn was im Winde tönend weht,
Was aufgetürmt gen Himmel steht,
Und auch der Mensch, so hold vertraut
Mit all' der Schönheit, die er schaut,
Entschwindet, und vergeht.

Der Strom, D 565 (1817)

Mein Leben wälzt sich murrend fort,
Es steigt und fällt in krausen Wogen,
Hier bäumt es sich, jagt nieder dort,
In wilden Zügen, hohen Bogen.

Das stille Tal, das grüne Feld
Durchrauscht es nun mit leisem Beben,
Sich Ruh' ersehnd, ruhige Welt,
Ergötzt es sich am ruhigen Leben.

Doch nimmer findend, was es sucht,
Und immer sehnd tost es weiter,
Unmutig rollt's auf steter Flucht,
Wird nimmer froh, wird nimmer heiter.

Pastir

(Johann Mayrhofer)

Ti stolp! V moje trpljenje
segaš tako visoko kvišku
in vedno kruto opominjaš
na to, kar sem izgubil.

Ona je vezana na drugega
in živi tam v zaselku.
Moje ubogo srce krvavi,
prevrtano od najostrejše puščice.

Kamorkoli že se obrnem –
ta stolp, on mi sledi;
o, ko bi namesto ur govoril
njej, kaj me uničuje.

Mornarjeva pesem Dioskuroma

(Johann Mayrhofer)

Dioskura, zvezdi dvojčici,
ki svetita mojemu čolniču,
na morju me pomirjata
vajina milina in vajina straža.

Kdor, četudi trdno vase verujoč,
neustrašno se z nevihto sreča,
v vajinih žarkih se čuti
dvakrat pogumnejši in blagoslovljen.

To veslo, ki ga vihtim,
da z njim razdelim morske valove,
bom obesil, ko bom varen,
na stebre vajinega templja.

Der Hirt, D 490 (1816)

(Johann Mayrhofer)

Du Turm! zu meinem Leide
Ragst du so hoch empor,
Und mahnest grausam immer
An das, was ich verlor.

Sie hängt an einem Andern,
Und wohnt im Weiler dort.
Mein armes Herz verblutet
Vom schärfsten Pfeil durchbohrt.

Wohin ich mich nun wende –
Der Turm, er folget mir;
O sagt' er, statt der Stunden,
Was mich vernichtet, ihr!

Lied eines Schiffers an die Dioskuren, D 360, op. 65/1 (1816)

(Johann Mayrhofer)

Dioskuren, Zwillingsterne,
Die ihr leuchtet meinem Nachen,
Mich beruhigt auf dem Meere
Eure Milde, euer Wachen.

Wer auch fest in sich begründet,
Unverzagt dem Sturm begegnet;
Fühlt sich doch in euren Strahlen
Doppelt mutig und gesegnet.

Dieses Ruder, das ich schwinge,
Meeresfluten zu zerteilen;
Hänge ich, so ich geborgen,
Auf an eures Tempels Säulen.

Nočna pesem

(Ludwig Gotthard Kosegarten)

Globoko praznovanje obliva svet,
rjave tančice ogrinjajo gozd in polje.
Motno, medlo in utrujeno
se v spanec potaplja vse živo,
in brezimna radost prešinja vsako bit.

Pevec na skalah

(Karoline Pichler)

Toži, o, moja flavta, toži!
Samotno kličeš dnevu,
ki se prepozno prebudi za bolečino.
Samotno pozvanjajo moje pesmi,
le Eho jih odzvanja
skozi sence tihe noči.

Toži, o, moja flavta, toži!
Minuli lepi dnevi,
ko je srce, ki je le zame bilo,
prisluškovalo tvojim nežnim pesmim,
bilo jezno, ko je zašumel zefir
in odnesel najtanjši zvok.

Toži, o, moja flavta, toži!
Kmalu skrajša nitko mojih dni
jeklo neizprosne Parke;
o, takrat bom pel na travnikih Lete
kateri dobrotni senci
o svoji ljubezni in svoji bolečini!

Nachtgesang, D 314 (1815)

(Ludwig Gotthard Kosegarten)

Tiefe Feier schauert um die Welt,
Braune Schleier hüllen Wald und Feld.
Trüb und matt und müde
Nickt jedes Leben ein,
Und namenloser Friede Umsäuselt alles Sein.

Der Sänger am Felsen, D 482 (1816)

(Karoline Pichler)

Klag', o meine Flöte, klage!
Einsam rufest du dem Tage,
Der dem Schmerz zu spät erwacht.
Einsam schallen meine Lieder,
Nur das Echo hallt sie wieder
Durch die Schatten stiller Nacht.

Klag', o meine Flöte, klage!
Die entflohen schönen Tage,
Wo ein Herz, das mir nur schlug,
Deinen sanften Liedern lauschte,
Zürnend, wenn der Zephyr rauschte,
Und den kleinsten Laut vertraug.

Klag', o meine Flöte, klage!
Kürzt den Faden meiner Tage
Bald der strengen Parze Stahl;
O dann sing' auf Lethes Matten
Irgendeinem guten Schatten
Meine Lieb' und meine Qual!

CHRISTIAN GERHAHER

V času študija pri Paulu Kuenu in Raimundu Grumbachu se je nemški bariton Christian Gerhaher izobraževal tudi na operni šoli Akademije za glasbo v Münchnu, kjer je s pianistom Geroldom Huberjem študiral interpretacijo samospeva pri Friedemannu Bergerju. Nato je po zaključku študija medicine Gerhaher izpopolnjeval svoj vokalni trening na mojstrskih urah pri mojstrih Dietrichu Fischer-Dieskauu, Elisabeth Schwarzkopf in Inge Borkh. Christian Gerhaher danes tudi sam rad poučuje in kot častni profesor vodi delavnice na münchenski Akademiji za glasbo.

Gerhaher z vzornimi interpretacijami samospevov ob spremljavi Gerolda Huberja postavlja visoke standarde, njegovi posnetki pa so zelo priznani pri kritikih. Za njun album s Schubertovimi deli, *Abendbilder*, sta leta 2006 prejela nagrado *gramophone*. Istega leta je Gerhaher prejel še glasbeno nagrado NDR-ja na festivalu Schleswig-Holstein. Leta 2009 je za album s Schumannovimi deli, *Melancholie*, prejel najprej nagrado BBC-ja, nato pa še *echo klassik* v kategoriji pevca leta ter nagrado festivala Rheingau. Tem je leta 2010 sledila nagrada MIDEM, prav tako za pevca leta, za album z Mahlerjevimi deli nizozemska nagrada *Edison Klassiek* ter nagrada nemških kritikov.

Duo lahko slišimo na odrih najprestižnejših mednarodnih središč za pevske recitale, na primer v londonski dvorani Wigmore, v amsterdamski dvorani Concertgebouw, v kölnski in berlinski filharmoniji ter na Dunaju v dvorani Glasbenega združenja in v Koncertni hiši. Christian Gerhaher je redni gost festivalov Schwetzingen, Rheingau in Proms ter festivalov v Edinburghu, Lucernu in Salzburgu pa tudi v Aspnu in Tanglewoodu v Združenih državah.

Z izvedbami Mahlerjevih samospevov je nastopil v Freiburgu, Baden-Badnu, Rimu in Firencah. Septembra 2011 sta Gerhaher in Huber na povabilo londonske dvorane Wigmore nastopila z vsemi tremi Schubertovimi cikli, teden kasneje pa z Martinom Walslerjem pri izvedbi Brahmsovih del. Maja 2012 čaka Gerhaherja nastop ob spremljavi Andrása Schiffa v Združenih državah, med drugim v newyorški dvorani Carnegie.

Nemški bariton poleg koncertnih nastopov in recitalov nastopa tudi v izbranih opernih produkcijah in med drugim tesno sodeluje s frankfurtsko opero. Pod taktirko Ricarda Mutija je nastopil kot Papageno v Mozartovi *Čarobni piščali* v produkciji Salzburškega festivala (posnetek je izšel tudi na DVD-ju pri založbi Decca). Kot gost je nastopil v naslovni vlogi Henzejeve opere *Princ Homburški* v Theatru an der Wien, kot Wolfram pa v madridskem Kraljevem gledališču in v državnih operah na Dunaju in v Münchnu. Konec leta 2010 je s to vlogo nastopil tudi v Kraljevi operni hiši Covent garden, kjer je za svojo interpretacijo prejel slavno priznanje Laurencea Oliverja. V naslednjih mesecih bo nastopil ponovno v Frankfurtu, in sicer v vlogi Pelléasa iz Debussyjeve opere in kot Markiz Posa v Verdijevem *Don Carlosu* v Toulousu. Gerhaher je bil kot prejemnik številnih nagrad za samospev leta 2010 imenovan za pevca leta po izboru revije *Opernwelt*, in sicer za vlogi Princa Homburškega in Wolframa na Dunaju in v Münchnu.

Christian Gerhaher je nastopil v najpomembnejših dvoranah sveta pod vodstvom dirigentov, kot so Nikolaus Harnoncourt, Simon Rattle, Herbert Blomstedt, Heinz Holliger, Kent Nagano, Mariss Jansons, Bernard Haitink in Christian Thielemann. Gerhaher-

jevo intenzivno ukvarjanje z Mahlerjevo glasbo ga je pripeljalo do sodelovanja z Riccardom Chaillyjem, Danielom Hardingom, Gustavom Dudamelom in Pierrom Boulezom. Med orkestri, ki ga redno vabijo k sodelovanju, omenimo berlinske, münchenske in dunajske filharmonike ter Kraljevi orkester Concertgebouw. Prav tako nastopa z neevropskimi orkestri, denimo z japonskim Simfoničnim orkestrom NHK, s simfoničnima orkestroma iz Bostona in Chicaga ter z Orkestrom iz Clevelanda.

Gerhaher ekskluzivno snema za založbo Sony Music. S klavirskim spremljevalcem Geroldom Huberjem je zanjo izdal Schumannove in vse Schubertove ciklice ter mnoge druge samospeve. Slišimo ga lahko na posnetkih vokalno-orkestrskih del, kot so Mendelssohnov oratorij *Eliza* (z Leipziškim orkestrom Gewandhaus in dirigentom Herbertom Blomstedtom), Orffova *Carmina burana* (z Berlinskimi filharmoniki in dirigentom Simonom Rattlom, pri založbi EMI) ter z Bavarskim radijskim simfoničnim orkestrom pod taktirko Daniela Hardinga (pri založbi DG) pa v izvedbi Mahlerjeve *Pesmi o zemlji* s Simfoničnim orkestrom iz Montreala pod taktirko Kenta Nagana ter v pesmih iz zbirke *Dečkov čudežni rog* z Orkestrom iz Clevelanda, mezzosopranistko Magdaleno Koženo in dirigentom Pierrom Boulezom (posnetek je izšel pri založbi DG). Z Nikolausom Harnoncourtom je Gerhaher posnel dva Haydnova oratorija, Bachov *Božični oratorij* in Schumannov *Raj in peri* ter *Pri-zore iz Goethejevega Fausta* z orkestrom Concertgebouw. Zelo priznan album s skladbami Gustava Mahlerja je bil izdan leta 2009. Lani je izšel posnetek *Italijanske pesmarice* Huga Wolfa s sopranistko Mojco Erdmann in Geroldom Huberjem. V kratkem bo Gerhaher posnel tudi glasbo obeh dunajskih šol, nato pa še mešani recital Schubertovih pesmi. Ne dolgo tega je izšla njegova prva solistična plošča z orkestrom z deli nemške romantike, ki jo je posnel z orkestrom Bavarskega radia.

GEROLD HUBER

Gerold Huber je bil štipendist za študij klavirja pri Friedemannu Bergerju na Visoki glasbeni šoli v rojstnem Münchnu. Dodatno se je v klavirski spremljavi izobraževal pri baritonu Dietrichu Fischer-Dieskauju v Berlinu. Leta 1998 je skupaj s Christianom Gerhaherjem, s katerim redno sodeluje vse do današnjih dni, prejel *prix international pro musicis in Paris / New York* za zvajanje samospjevov. V začetku leta 2001 je bil Huber med prejemniki nagrad mednarodnega klavirskega tekmovanja v Saarbrücknu. Trenutno vodi mojstrske tečaje na ameriški univerzi Yale, na festivalih Aldeburgh in Schwetzingen.

»Njegovi čutni interludiji poslušalca spravijo na kolena ... Pianist odkriva subtilne mreže komedije napak in uspešno prodira v globino duše.« Takšne so kritiške ocene Huberjeve klavirske spremljave. Kot pianist pri samospevih je Huber nastopil na najprestižnejših festivalih, kot so Schubertiade v Schwarzenbergu ter festival v španskem Vilarbertanu, na Salzburškem festivalu in na festivalih v Schwetzingenu in Rheingauu. Razen tega je sam ustanovitelj festivala Ernste Musik, ki je bil prvič izveden leta 2006 v münchenski palači Nymphenburg. Huber je nastopil v velikih dvoranah, kot so Filharmonija v Kölnu, v frankfurtski Stari operi, v dunajskih Koncertni hiši in Glasbenem združenju, v amsterdamskem Concertgebouwu, v londonski dvorani Wigmore, v salzburški Festivalni hiši in muzeju Frickove zbirke v New Yorku ter pariškem muzeju Orsay.

Gerold Huber je pianist tudi pri vokalnem ansamblu Liedertafel, ustanovljenem leta 2002, v katerem so še Markus Schäfer, Christian Elsner, Michael Volle in Franz-Josef Selig. Huber nastopa kot komorni glasbenik s kvartetom Artemis in z Reinholdom Friedrichom.

Pri svojih solističnih nastopih in snemanjih se osredotoča na dela Johanna Sebastiana Bacha, Ludwiga van Beethovna, Johannes Brahmsa in Fran-

za Schuberta. S solističnimi recitali je nastopil v Münchnu, Regensburgu, na festivalu Kulturno poletje v Kasslu in na novozelandskem festivalu v Wellingtonu.

Znan je tako po ploščah z Beethovnovimi deli kot po posnetkih, na katerih nastopa z baritonom Christianom Gerhaherjem. Glasbenika sta prejela nagrado *gramophone* za najboljši posnetek samospjevov za izvedbo samospjevov *Zimsko popotovanje* in *Lepa mlinarica*. Plošča s Schubertovimi *Abendbilder* je prejela nagrado *gramophone* leta 2006.

Gerold Huber je snemal z mnogimi glasbeniki. S Christianom Gerhaherjem je posnel Schumannove samospewe na plošči *Melancholie* za RCA Red Seal, ki je prejela nagrado *gramophone* leta 2009, in samospewe Gustava Mahlera, za katere sta glasbenika prejela številne nagrade (*echo*, MIDEM za klasično glasbo). Z Bernardo Fink je za založbo Harmonia mundi posnel Schubertove samospewe, s sopranistko Ruth Ziesak pa Lisztova dela za založbo Berlin classics in Haydnova za Capriccio. Med njegovimi posnetki iz lanskega leta omenimo Wolfovo *Italijansko pesmarico* z Mojco Erdmann in Christianom Gerhaherjem ter pesmi Clare in Roberta Schumanna na Heinejeva besedila s tenorjem Maximilianom Schmittom.

Informacije in
prodaja vstopnic:

Informacijska pisarna

Narodnega doma Maribor

deluje vsak delavnik od 10.00 do
17.00, v soboto od 9.00 do 12.00
ter uro pred vsako prireditvijo.

Dvorana Union deluje uro
pred vsako prireditvijo.

Tel.:

(02) 229 40 11

(02) 229 40 50

040 744 122

031 479 000

E-pošta:

vstopnice@nd-mb.si

Spletni nakup vstopnic:

<http://nd-mb.kupikarto.si/>

<http://www.nd-mb.si/>

Naklada: 250 kom

Brezplačni izvod

Napovedujemo

Koncertna poslovalnica Narodnega doma Maribor napoveduje

Ponedeljek, 23. april 2012, ob 19.30
Velika dvorana SNG, Maribor
6. abonmajski koncert Orkestrskega cikla
DRŽAVNA KAPELA IZ WEIMARJA
Dirigent: Stefan Solyom
Spored: J. Haydn, A. Bruckner

Torek, 8. maj 2012, ob 19.30
Dvorana Union, Maribor
6. abonmajski koncert Komornega cikla
GODALNI KVARTET TOKIO
Spored: J. Haydn, B. Bártok, L. van Beethoven

Petek, 11. maj 2012, ob 19.30
Dvorana Union, Maribor
7. abonmajski koncert Orkestrskega cikla
FILHARMONIČNI ORKESTER BBC
Dirigent: Juanjo Mena
Solistka: Sol Gabetta, violončelo
Spored: F. Schubert, R. Schumann, E. Elgar

obiščite:

MARIBOR2012

Evropska prestolnica kulture

Maribor • Murska Sobota • Velenje
Ptuj • Novo mesto • Slovenj Gradec

www.maribor2012.eu

Narodni dom Maribor napoveduje

Petek, 11. maj 2012, ob 20.30
Mali oder Narodnega doma, za IZVEN
Koncert, za izven in abonma Jazz
GORAN KRMAC: »NEXT«
Jan Kus, saksofoni
Rafael Statin, saksofoni
Žiga Murko, pozavna
Nils Weinhold, kitara
Sri Hanuraga, klavir
Goran Krmac, tuba
Andrej Hočevnar, bobni

7., 13., 15. in 20. maj 2012
Velika dvorana Narodnega doma
Komedija, za izven in abonma
IZTOK MLAKAR: SLJEHRNIK
Igrajo: Iztok Mlakar, Marjuta Slamič,
Rok Matek, Teja Glažar, Igor Štamulak,
Ajda Toman, Ivo Barišič, Radoš Bolčina
Instrumentalni trio: David Trebižan (klavir),
David Šuligoj (kontrabas), Roman Kobal (bobni)
Režija: Vito Taufer
Avtor songov in glasbe: Iztok Mlakar
V sodelovanju z Gledališčem Koper
in SNG Nova Gorica.

VEČER

RTS